

**Grundskola åk 7–9, gymnasiet och vuxenstuderande
Historia, Samhällsvetenskap, Religion. Arbete med värdegrund, likabehandling,
diskriminering, demokrati och mänskliga rättigheter.**

INNEHÅLL

Olika normer och traditioner har funnits i alla tider och alla kulturer och format oss som människor. Vad är "manligt" och vad är "kvinnligt"? Hur ska den "perfekta" kroppen se ut? Vad är heteronormen och vithetsnormen? Hur ska en familj se ut? Varför finns normer överhuvudtaget och hur och varför ser de ut som de gör?

Världskulturmuseernas utställningar och samlingar ger möjligheten att bredda perspektiven kring normer, identitet och traditioner. Under programmet, som bygger på bilder och diskussion, får eleverna lära sig hur människor från olika delar av världen grupperat människor i kategorier som skapat såväl gemenskap som utanförskap. Online-programmet är en gedigen språngbräda in i undervisningen om värdegrund och identitet, såväl som en fördjupad presentation av hur olika kulturer och traditioner skapas.

Programmet inriktar sig på följande innehåll, frågeställningar, upplägg och kunskapsmål:

Vad menas med "normer" och varför finns de till?

Hur och varför kan normer handla om liv och död?

Vilka faktorer kan prägla ens identitet, hur man uppfattar sig själv och hur andra kan uppfatta en?

Hur och varför kan olika former av normer, traditioner och levnadssätt skapas? Varför ser normen ut som den gör?

Efter en inledning om Världskulturmuseerna, Etnografiska museet och utställningarna Playground, Ursprungsfolk i tre klimat, Nordamerika och Magasinet tar programmet avstamp i material från Playground och en diskussion om samtidsnormer. Eleverna får komma med exempel. Kön till bussen är en variant. Hur man står i rulltrappan en annan.

Vi frågar oss varför normer även kan handla om liv och död och talar om homofobiska demonstrationer och angrepp som förekommer på olika platser i världen. I motsats till detta finns kampen för lika rättigheter för homo- trans- och bipersoner och människor med en genus- och sexuell identitet som under en stor del av historien ansetts avvikande. Vikten av likabehandling, mänskliga rättigheter, demokrati och en kamp mot diskriminering lyfts upp.

Programmet fortsätter med konstaterandet att normer kan kopplas till ideal om vem man är och hur man anses vara som person. Frågan ställs: vad kan forma ens identitet?

Utifrån Etnografiska museets utställningar berättas om traditionella sedvänjor bland Australiens aboriginer om hur männen under äldre tid alltid jagade och kvinnor samlade. Smycken och symboler berättade vem man var och varifrån man kom. Barn och ungdomar fick genomgå initieringsritualer för att träda in i vuxenvärlden och inta en plats i kulturen och gemenskapen.

1113.0996

HENRY STANDING BEAR
 WOUNDED YELLOW ROBE
 CHAUNCY YELLOW ROBE

SIoux BOYS AS THEY ENTERED THE SCHOOL IN 1883.

THREE YEARS LATER.

I Nordamerika skapade den vite mannen Henry Pratt en skola i Carlisle där pojkar och flickor från amerikanska urfolkskulturer skulle studera och samtidigt assimileras till det som det nya vita etablissemanget med ursprung i Europa såg som "civiliserade amerikaner".

Fotografier visades på elever som kom till skolan i sina traditionella klädesplagg och hur de ett par år senare uppvisades i kostymer och klänningar som prov på att de lämnat sin, enligt etablissemangen, primitiva kultur och upptagits i den nya, den "rätta".

Små sidenskor för kinesiska kvinnor berättar om liljefötter/lotusfötter – sedvänjan bland flickor och unga kvinnor i det högsta samhällsklasserna och stympa sina fötter. Det extrema kroppsidealet har långa anor och levde kvar till en bra bit in på 1900-talet. Det signalerade status och kvinnlighet, men kan även härröra sig till identitetskategorier som kropp, ålder, sexualitet, mode, arbete, klass, ekonomi och hälsa/funktionalitet.

Varför blått för pojkar och rosa för flickor? Hur och varför normer skapas diskuteras.

Mer om utställningarna:

[Ursprungfolk i tre klimat - Etnografiska museet](#)

[Nordamerika - Etnografiska museet](#)

[Magasinet - Etnografiska museet](#)

Efter genomgången delas klassen upp i sex grupper och får ta sig an tre samhällsfenomen med anknutna föremål från Etnografiska museets utställningar. Läraren delar upp klassen och det går två grupper per tema. Eleverna får diskutera sinsemellan kring vad en specifik norm och tradition säger och varför de tror detta ideal har uppstått. Hur kan normen jämföras med andra normer vi har runt oss idag?

Vad är en myrhandske? En kvinna med "manligt hjärta"? Och hur kommer det sig att det bland arktiska kvinnor funnits en sedvänja med att ha flera makar?

Grupperna får en i taget förmedla sina tankar och pedagogen hjälper till och utvecklar diskussionen.

Efteråt sker en sammanfattning och tips ges på hur klassen kan fortsätta med vidare studier.

ARBETSMATERIAL OCH LEKTIONSPLANERING

Inför ett Online-program

Det digitala museibesöket förbereds förslagsvis väl med en introduktion till Världskulturmuseerna och dess museer, samlingar, utställningar och uppdrag: Världskulturmuseerna - Världskulturmuseerna (varldskulturmuseerna.se)

Filmer om Världskulturmuseerna och deras museer och samlingar hittas här: <https://www.youtube.com/user/varldskulturmuseet>

Inför ett Online-program om normer, traditioner och identitet är vår rekommendation att i skolundervisningen kort berör begreppet normer och allmän värdegrund.

Efter ett Online-program

Ett Online-program kan kombineras med ytterligare Online-program. Exempelvis Bygga Demokrati, Kolonialism eller Fråga pedagogen.

[Skola Online - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](http://skolaonline.se)

I samband med ett Online-program om normer, traditioner och identitet finns fler olika digitala lärresurser och digitala lektionsupplägg som lärare och elever kan arbeta vidare med:

Allt har en historia – Världshistorien genom Världskulturmuseerna

[Allt har en historia - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](http://allthar.enhistoria.se)

På den digitala lärplattformen finns ett stort omfång av lärmaterial om historiska kulturer och traditioner från de första jordbrukarna och fram till idag.

Ett speciellt spår förmedlar lärdomar om Synen på människan:

[Synen på människan - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](http://synen.paa.manniskan.se)

Bygga demokrati

[Bygga Demokrati](http://byggademokrati.se)

På den digitala lärplattformen kan du via ett stort omfång lärmaterial och övningar vidga din förståelse för vad demokrati är.

Ytterligare övningar att fortsätta med i klassrummet

Fortsätt diskussionen från Online-programmet med mer diskussion

Helklass, grupper, par eller enskilt

Hur skapas normer?

Hur och varför upprätthålls normer?

Hur och varför kan normer förändras?

En och samma norm kan ses som negativ av vissa och positiv av andra. Vad är det som gör att man tycker olika och hur påverkar det individen och samhället?

Bör vi sträva efter att alla ska ha exakt samma normer? Om ja, vad ser ni för problem med det? Om nej, vad ser vi för problem med det?

I Sverige har vi lagar och rättigheter/skyldigheter som förbjuder folk att bli diskriminerade på grund av att vi är olika. Men undersökningar visar att många individer ändå blir kränkta och till och med blir utsatta för våld på grund av sitt levrne. Varför kränker de som inte avviker från normen de som avviker från den?

Bildsökning

Helklass, grupper, par eller enskilt

Gör en bildsökning på följande ord, ett i taget: par, kärlek, snygg, resa ...

Diskutera: Vilka normer ser eleverna? Vad blir osynligt?

Tänk gärna på både vilka constellationer, vilka personer/kroppar som visas och vad det kan säga om normer kring kroppsstorlek, hudfärg, sexuell läggning, könsuttryck, funktionalitet, ålder, klass och kön.

Fyra hörn

Läraren läser upp en beskrivning av en situation eller en konflikt som följs av en fråga eller påstående. Eleverna får därefter ta ställning genom att ställa sig i det hörn av rummet som bäst överensstämmer med deras åsikt. Har de egna förslag på svar ställer de sig i "Öppet hörn". Deltagarna pratar sedan inom sina respektive hörn varför de valt sina respektive svarsalternativ. Övningen avslutas med att läraren gör en redovisning av gruppamtalen inför eleverna och diskussionen fortsätter.